

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

29 Ian. Pretulu pentru Austria
pe Jan.—Jnn. 4 fl. —
10 fauru pe Jan.—Dec. 8 fl. — cr.
1867. Pentru Romania
pe Jan.—Jun. unu galbenu si diumetate.

Nr.
5.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a morariloru Nr. 10.
unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.
Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

III
cursu
anualu.

I N F I D E L I T A T E .

O ce senina, splendida nópte!
Peste totu pace O ce dulci siópte!

Ventulu adie, plopil murmuru;
Lun'a se scalda 'n víulu azuru.

Colo 'n dumbrava, dreptu langa plopi
Carii la luna schinteiu ca snopi,

E o fecióra si unu fecioru, —
Sitguri in nópte plangu de amoru.

Cum sê nu planga! Cum sê nu géma!
De viitorulu loru l'este téma,

Junele mane, oh! va lasá
Pentru ani patru patri'a sa!

Jun'a fecióra 'n albe vestminte,
Plange si-i cade aste cuvinte:

„Du-te si cauta, dulce amantu,
A te întórce sinceru, constantu.

„Scii tu, iubite? Pan' te-i întórce,
Ochii-mi ardinte lacrami voru stórce;

„Inse candu cugetu c'alu teu amoru
Póte sê 'ncete, me infioru.

„Déca acésta mare urgia,
Are sê cada p'a mea junia,

„Numai o ruga am ca sê-ti facu,
Si cu atât'a vai! me inpacu.

„Candu te-i întórce, treci pe la pórtu
Nóptea, sê affi de a mea sórtu.

„Candel'a trista 'n casa ardiendu,
Si la icóna mam'a rugandu:

„Vai! ti-voru spune c'a ta amantu
Pana la mórte ti-a fostu constanta;

„Numai pe tine ea te-a iubitu
Si pentru tine a si muritu.

„Candu cu mirés'a ta te vei duce
Colo in templulu unde straluce

„Candeli funebre, — standu la altaru, —
Eculu din umbra, tristu si amaru,

„A sê ingane imnele tele
Imne de nunta, cu ale mele

„Psalme de mórte. Angerulu meu
A sê blasteme sufletulu teu.

„Candu ér mirés'a ti-va suride
Ca sê ti-placa, tu nu vei ride,

„Ci a sê cugeti câ in mormentu
Sub unu lintiolu negru vai! sunt.

„Póte c'aceste temeri cumplite
N'a sê se 'ntemple, dulce iubite,

„Déca uitarea 'n sufletulu teu
N'a sê nutrésca vermele seu.“

Plange cu hohotu alb'a fecióra
Si la lumin'a lunei, usióra

Singura pasa catra castelu.
Junele Mironu stâ singurelu.

Ochii lui negri plini de vapaie,
Cauta a fetei umbra balaie,

Candu si candu vede albu-i vestmentu,
Candu si candu plansu-i vine pe ventu.

Calulu nechiéza si lu-trediesce
Din fantasi'a care-lu rapesce.

Mane departe d'alu seu caminu
Are sê fia . . . o ce destinu!

II.

Anii a lene toti trecu in fine.
Mironu in tiéra éca-lu câ vine.

O ce ferice se simte elu,
Câ dragei sale este fidelu!

O ce dí lunga! Cum intardía
Diu'a s'apuna, nóptea sê vía

De nerabdare arde mereu,
In asteptare tempulu e greu.

Diu'a d'unu secolu e catra fine,
Radiele-i inca ardu pe coline.

Éca-lu câ pléca. Calulu usioru
Fuge ca sioimulu rapede 'n sboru.

Pentru ce are temeri fatale?
Inca o cósta, inca o vale

A sê mai tréca si va vedé,
Ca o fantasma alba, pe Ea.

Ale padurei umbre-su profunde.
O! de ce vediulu nu le petrunde,

Ca sê distinga vechiulu castelu
Unde-lu ascépta numai pe Elu!

Éca padurea câ se diaresce
Céti'a Prahovei plaiu 'nvelesce.

Anim'a-i bate. Este petrunsu
De presimtîre. A si ajunsu.

Éta castelulu plinu de lumina,
Dar de ce Mironu fruntea inclina?

Vede elu trist'a candel' ardiendu,
Séu la icóna mam'a-i rugandu?

„a, nu, dar vede semne fatale
De bucuría si . . . nuntiale!

Vai! tradatórea s'a insotîtu
C'unu rusu! . . . mai bine d'ar fi muritu!

Pentru o juna amagitóre
Este rusîne sê se omóre

Omulu cu sufletu mandru ca elu.
Palidu ca mórtea intra 'n castelu.

Jun'a mirésa cum lu-diaresce,
Ochii-i se turburu, fati'a-i palesce,

Elu cu unu zimbetu tristu si amaru
Ie si inchina ei unu paharu:

„In sanetatea, celeia care,
„Fara de mila si remuscare,

„Anim'a juna mi-a sfasíatu!“
Díce, inchina si a plecatu.

Jun'a d'atuncea este nebuna
Pe unu calu negru, nóptea pe luna,

Fuge si cóm'a-i fálfaie 'n ventu,
Pana ajunge la unu mormentu.

Ea se bocesce câtu este nópte,
Ventulu ingana ale ei siópte.

Candu auror'a ride in ceriu,
Unde s'ascunde ea? . . . E misteru!

Pe alb'a pétra éca ce scрие:
„Junele Mironu in batalía,

„Pentru alu tieriei dreptu a muritu
„D'a unui unguru bala lovitu!“

NÓPTEA CEA DIN URMA.

(Din notițiile unui june.)

— Novela. — (Urmare.) —

Si de este 'n viétia casu, cand amicéti'a séu amorulu copilarescu e statornicu: acest'a e joculu naturei, prin care din intemplare au convenitu dóua suflete simpatetice, séu fiindu de caraptère diverse n'au ocaziune a se desbiná. Ori-ce visu, doru si sentiementu dulce din pruncía este o flóre frageda, unu crinu ce arde 'n lumin'a sórelui, o róua ce dispare dupa diori. Eramu juni, eramu copilasi teneri inca, scíi câ ne iubeamu si nu indresneamu a ne spune, ne parea pecatu amorulu . . . Eramu copilasi si nu scieamu câ visulu va devení amoru cu patima, amoru adeveratu. Eramu copilasi si nu scieamu câ amorulu copilariei e nimbu de demanétia, ce-lu pórtá zefirulu cum vre si-lu nimicesce sórele cu cea d'antâia radia.

Adi suntemu maturi si apti spre amoru, spre amicéti'a si spre credintia — dar insielati.

Eu insielatu prin intemplarea câ tu fusesi menitu a fi in calea mea sê-ti doboru, se-ti respescu credintia 'n lume, visulu si fericirea; ér tu insielatu prin intemplare si prin mine. — Dar chiar câ-ci suntemu maturi, ni vomu scíi suferí destinulu, — vomu aruncá unu velu presté cele trecute, si vomu trece inainte uitandu, séu — oh câ-ci a uitá e greu! — uitandu si plangandu.

Si tu lacrami Oscaru? me intrebá Julia vediendu-me lacramandu. Oh lasa-me pre mine, — voiú lacramá eu si pentru tine, voiú lacramá eu pentru tóta lumea, nu mai tu sê uiti, numai sê fi fericitu!

— Dî mai in colo Julia, asié-mi place sê te ascultu, Dela tine e dulce si povestirea dore-rii, dela tine asié mi-ar fi de dulce si mórtea — dîsei eu, si mi ascunsei ochii cu man'a. Asié eram de slabu! . . .

— Mórte-ti potu intinde, Oscaru numai, mórte pentru credintia ta. Nu vei morí trupesce, ci vei traí ca sê te chinuesci, va sê dîcu: vei morí in totu minutulu odata si totusi nu vei scapá de dorere, de persecvarea sortii. Nu vei morí trupesce, dar in câtu e pentru societatea omenésca, pentru lume, pentru viétia vei morí sufletesce. Nu vei avé sperantia, nu vei avé unu doru, care sê te amagésca a-lu iubi si a-lu imbratiosia, — numai o suvenire trista, care sê te consume. — Te-am despoiatu de tóte; — dar ceriulu mi e marturia; — potu sê plangu — alta nimicu.

Julia statú ca muta multu tempu privindu la mine. Se parea câ-mi scrutédia miscárilé pe fatia, sê afe óre nu nebunescu. Eu steteam inlemnitu. Tóte sentîrile-mi erau tempite, mi-au fostu incetatu si lacramile, dóra nici anim'a numi mai batea, numai suspinulu Juliei s'audiá abié ca cum ar plange ceva acolo, la anima.

— Iubescu pe Manescu, lu iubescu, Oscaru, din totu sufletulu. Ori-ce visu dulce, placere séu doru in elu mi se concentrédia. Trebuie sê ignorediu trecutu si viitoriu, suvenire, sperantia, mórte si viétia pentru elu, pentru amorulu lui. — Ce sê facu Oscaru, sufletulu meu e schimbatoriu, ceriulu e de vina, care i-a menitu sórtea si carapterulu. Eu nu me potu desbaierá de Manescu mai tare ca de viétia. Oh viéti'a asié putîna valóre ar avé pentru mine, dar viéti'a a traí cu Manescu in ori-ce suferintia, e unu raiu desfatatoriu, e unu ce fara pretiu; — pentru elu asiu morí de mîi de ori, asiu morí mórtea cea mai crâncena, si éra asiu'inviá sê mai moriu déca ar cere Manescu. Oh si suvenirea ta me acusa, Oscaru. — Érta-me, blasteme-me si me érta amice!

Julia prinse a plange. Eu nu poteam nici plange, nici vorbí; — Stam ca pétr'a.

— Érta-me Oscaru si primesce de la mine aceea, ce-ti mai potu da! dîse Julia intindiendu man'a si prindiendu drépt'a mea — Asié tremurá . . .

— Primesce-mi amicéti'a cand nu-ti mai potu da amoru. Primesce de amica pe Julia cea rea, ce ti-a darimatu visulu si adeverulu. Voiú fi mai buna amica ca amoresa Oscaru, voiú fi amica sê-ti recompensediú perderea; ti voiú fi amica — si grigea si amicéti'a mea te voru tovarasí in viétia prin tote suferintiele.

Mi plecai fruntea pe mana si statui multu tempu asié inlemnitu.

— Ce me 'ntrista? . . . Ce sciu adi am sciutu si pan' acuma. Pentru mine nu mai este o schinteia 'n natura sê-mi mai intinda mangaiere. Eu am abdîsu de lume demultu, ce mai am a me 'ntristá cugetai — si me redicai resolutu.

— Te ertu si nu te blastemu! — Te ertu si 'n tóta rogatiunea mi-oiu aduce aminte de tine, si voiú cere dela ceriu fericirea ta. Ti-oiu fi amicu pana la mórte, si din colo de mórte ori unde va ratecí sufletulu acestu sdrobotu — dîsei. Adio Julia!

Dedui sê esu.

— Oscaru! strigá ea dupa mine. — Nu fi tristu, cugeta câ ai o amica mai buna ca ori-ce amoresa. De ar trebúf sê scapu pe unulu dintre

doi judecati la mórte, asiu scapá pe amicul, pe Oscaru, si mi-asiu lasá mortii amoresulu. — Adio Oscaru, uita si fii fericitu!

Se pareá câ su nebunu.

— Cei ce remanu in viétia si-saruta mortii cand se despartu de ei — dîsei tienendu man'a Juliei.

Ea privea la mine cu o cautatura grea 'n-tunecata si incordata.

— Tu vrei sê mori, Oscaru?

— Ca amoresu pentru tine si pentru tóta lumea sum mortu.

Julia me pricepù; s'apropiá de mine si cu budie tremuratóre mi-sarutá fruntea. Asié erá de ferbinte.

La acésta éra am scapatu câteva lacrami.

— Adio Oscaru!

— Adio Julia!

Esîi si am mersu a casa.

M'am otaritu sê-i fiu amicu intimu, sinceru pana la mórte. M'am resolutu, ca sê traescu numai pentru acea, ca se-mi potu dovedí amicéti'a fatia cu Julia. De va fi lipsa de ajutoriu sê-i ajutu, de va avé lipsa de o viétia pentru ori-ce scopu alu ei — sê-mi sacrediu viéti'a. M'am resolutu a traí unei idei inalte: amicetii, la care sentiam in mine putere, sentiu si nobléti'a.

Dar oh, amicéti'a mea pe langa tota resolutiunea cea nobila, nu-si avea valórea pe deplinu; — câ-ci e frumosu cand pentru amicéti'a ti sacredi totu ce e dulce si scumpu in viétia; dar eu n'aveam nimicu scumpu, n'aveam nimicu dulce in viétia, — nimicu — numai cugetarea mortii. — Bine! — Eu asta mi-oiu sacrá pentru Julia! Nu voiu cugetá la mórte in veci, numai la fericirea Juliei.

Si mi-am tienutu propusulu. — In interesulu acesta mi-am stersu — in câtu s'a potutu — tóta suvenirea din trecutu, — n'am voitu sê me conturbe amorulu si ur'a. Mi-am mutat locuinti'a din strad'a in care siediussem ca fericitu, am parasitu strad'a si gradin'a in care me intalnisem adese cu Julia. Mi-am ascunsu suvenirile, ce le-aveam dela ea, si le-am inchisu cu nóua chei, apoi cheile le-am aruncatu in apa fara fundu, sê nu potu vedea ce nu voeam sê vedu in veci.

Siedeam singuraticu intr'o chilia ascunsa, unde numai furii si cavalerii noptiloru desfrantate si-aflu cuibu lotrescu, locu pentru libovía. — Mi-am ruptu tóte relatiunile in lume si cu ómenii, — amoresa si amicu nu-mi trebuiau, câ-ci acestea le avui si le gustai nectarulu, oh câ-ci n'am peritu de elu! . . . nu-mi trebuia nimicu,

si nu esiam din chili'a mea numai cand si cand s'audu de Julia.

Asié de bine me aflam dela unu tempu asié singuru; barem asié-mi erá chili'a asta de urtiósa. — Pe totu paretele câte unu semnu, câte o urma de aventura, — cine scie ce n'a mai cursu in chili'a asta — candva?! . . .

15 Noemvre Giza, 2 Decemvre Cecilia, 5 Decemvre Netti, 2 Januare Otilia, 27 Februare Rosalia — si câte si mai câte insemnâri nu mai erau pe pareti mangite. Unele erau subtrase cu cerusa négra, altele cu rosia, si unele si cu négra si cu rosia. Langa unele semne si nume erá câte o cruce négra séu rosia; in multe locuri crucea erá culcata. Câtu erá diu'a mi bateam capulu si n'aflam ce sê potu precepe din semnele acestea.

Intr'unu locu erá 15 Martísioru Julia. Acestu semnu erá subtrasu d'antâiu cu cerusa négra, apoi cu rosia, si inaintea numelui o cruce rosia culcata. — Acésta insemnare me facu curiosu. 15 Martísioru erá cand se dadu pe fatia relatiunea lui Manescu cu Julia, — óre nu insemnâriile lui Manescu sunt acestea?! . . .

Eram curiosu sê sciu, — dar m'am retienutu. — Nu voiam sê me interesediu de nimicu mai multu.

Intr'o dí inse din intempiare mi spusu domn'a casei câ ací a sieditu Manescu. Unu cavaleru atleticu si frumosu. La tóte fetele erá draguti, tóte lu iubiau, elu pe tóte le 'nsielá si apoi pe tóte le lasá. — Dómn'a casei spuindu-mi de Manescu lesîná de risu, — si ei i erá siodu de unu carapteru asié fara satiu.

Mi-am uritu chili'a si mi-am propusu sê me mutu in lun'a viitóre. Abié asteptam sê tréca tempulu de inchiriare.

Cand am ajunsu sfarsítulu tempului am si mersu, dar pana atunci a trebuitu sê mai vedu o scena infioratóre. Oh si acum mi se 'nerâncena sufletulu recugetandu. — Mórtea stâ aprópe de mine, me astépta la usia, — si nu mi grétia de ea, dar de scen'a asta mi grétia, totu me 'nfiorediu.

Erá o séra négra, asié cum e acum; négra ca visurile desperatului. — Eu siedeam in chilia singuru si cugetam de ratecirea sufletului dupa mórte! — Cugetam de viétia si de mórte, de crima si de virtute, cugetam de esistinti'a altei vietii — — asié eram de morosu!

(Finea va urmá.)

Martiri din China. (Vedi pagin'a 56.)

Istori'a artei.

Artele la Greci.*)

— Urmare din nr. 3. —

II. Cu tóta aplicarea ce vedemu in poporul greco pentru cultur'a artelor, a avutu inse si elu epoca de barbaría. La inceputu represintau dieitátile prin nesce bolovani de pétra fara nici o forma, mai tardíu cu o forma cubica. Pe tempulu lui Pausania se vedeau inca dóua-dieci petre asemenea, in Arcadia, la cetatea Ferea.***) Dar grecii cari simtiau boldulu progresului nu puteau sê se oprésca ací.

De aceea artistii lor, vedindu, câ acesti bolovani nu represinta dieitátile cum se cuvine, incepura a face capete si ale asiediá d'asupra bolovanilor, — care totu erá unu progresu. Voindu apoi sê arete dieitatea de ce sesu este, pentru câ nu se cunoscea inca dupa trasurile obrazului, incepura a indicá prin a sapá la midiloculu petrei. Celu d'antáiu, care a separatu partea inferióra a acestoru bolovani si i-adatu form'a jambeloru, este Dedal. Cele mai multe din statuetele lui Dedal erau de lemn. Pausania dîce, câ a vediutu câte-va figuri de man'a lui Dedal, cari aveau unu aspectu impuitoru, cu tóta grosolanitatea lucrului. Contemporani ai lui Dedal, sunt Smilis fiulu lui Eucles, care a sculptatu dóua statue junone, si Eudeus elevulu

*) Fantane: Ch. Deleutre: Histoire de l'art, 4 vol. — Winkelmann, Histoire de l'art, 5 vol. — Ottfried Müller, Archeologie, 3 vol.

**) Pe ruinele acestei cetáti se afla satulu Veles-teni, locuitu numai de romani aureliani. Riga, faimosulu planuitoriu si poetulu eroicu alu insurectiunei de la 1821, s'a nascutu in satulu acesta. Erá romanu ca Caletti, Giavella, Bocéri, Griva, Diacos, etc. si ca mitropolitulu Saguna. Elu se numiá Riga Veles-teni si nu ascundea originea lui de romanu. Grecii inse, pentru a-i ascunde acésta origine, l'au numitu Riga Fereos. Ciudata mania mai au si grecii d'a-si apropiá totu ce este mare. Nici bietulu Napoleonu I. n'a scapatu de man'a lor. Scriitorulu acestoru pagine posiede mai multe documinte, cari invederéza câ Riga este romanu precum si cei mai celebri capitani ai insurectiunei. — Grecii, cu ori-ce pretiu voru sê absórba pe macedoneni. Nu-i intielegemu, mai cu séma cand au inainte unu teribilu esemplu: Situatiunea Turciei precara. — Óre ei jinduescu acésta situatiune? Nu trebuie inse a perde din vedere câ nu totu-d'auna romanii dela Dunare au sê fia nepasatori pentru confratii lor, si póte câ va veni o di, cand patriotismulu se va desceptá in sufletulu lor, si voru loví greu pe acei cari au persecutatu elementulu romanu.

lui Dedal. Artistii dela Rodu au inffloritu apoi. Epoc'a vechiloru artisti greci, o potemu fisá la Gitiadas dela Sparta, care a vietuitu inaintea resbelului dintre lacedemoniani si meseniani, care a inceputu la 407 ani inainte de resbelulu Troadei, in a nóu'a olimpiada.

Vechiulu stilu greco este acela, care a duratu de la Gitiadas pana la Fidias. Cele mai vechi monuminte din acestu stilu sunt medaliile, alu caror'a tipu si inscriptiune probéza anticitatea lor. Mai avemu inca câte-va statue, si mai cu séma Palasa din Villa Albani, despre care se dîce câ este cea mai vechia din tóte cele conservate. Caracterulu vechiului stilu este dificulu d'apretiuitu din caus'a putîneloru opere, cari ni-au remasu. Ori-cum inse scimu, câ artistii din acésta períoda au datu figureloru miscamintele si atitudinile silité. Apoi ajunsese la unu mare gradu de dibacia in esecutiune, si imprimau in operile lor finitulu inaintea frumusetiei. Desemnulu erá espresivu, dar aspru, mandru, fara gratie; fórti'a presiunei alterá frumusetiea intregului, care inse nu erá lipsitu nici de marire nici de maiestate.

Intereséza a citá pe uni din artistii acestei prime període a artei grece.

Artea a inceputu cu procedeulu celu mai simplu, cu plastica in argila, ~~si apoi~~ cu sculptur'a. Acésta trebuia sê fia; pentru a ~~de~~ delá, este destulu sê avemu idei'a unui lucru; pentru a desemná, trebuiescu o multîme de cunoscintie. Unu copilu framentandu argilulu cu man'a, face fórté facilu unu globu séu unu animalu; pentru a desemná inse ceea ce a facutu, trebuie sê scie perspectiv'a si umbrele. Bulare, pictoru celebru, ale carui tablouri s'au vendutu cu greutatea aurului, nu apare de câtu catra a 18-a olimpiada. La acea epoca stralucesce Aristocle dela Cidonia, care a sculptatu pe Ercule luptandu-se cu Amazona. Apoi vinu Malas dela Hio, Miciades fiulu seu, Antermus nepotulu seu. Celu din urma a avutu doi fii cari s'au distinsu asemenea, Bussalus si Antermus. Dipene, Scilis, discipulii lor, Leare dela Regium, Doriclidas si Dontas, Tecteus si Angelion, succedu. Baticles dela Magnesia, autorulu cupei de aur consacrata de cei siepte intiepti lui Apolon dela Delfi, a inffloritu catra a 46. olimpiada, pe tempulu, cand Solone erá arhonte la Atena. Aristomedon dela Argos, Pitodor dela Teba, Damofon dela Mesena, Lafaes dela Filius au vietuitu catra acelasiu tempu. Apoi Dameas, autorulu lui Milon Crotoniatul, care se vedea la Elis; apoi vinu lacedemoniani Siadras si Hartas, Euhirus dela Coriont, Cleare dela Re-

gium din Grecia mare, la care Pitagora a studiatu sculptur'a. Stomius si Somis aparau inaintea bataliei dela Maratone, precum Calon dela Egina, care a ajunsu la o etate inaintata incâtu a traitu si dupa Fidiás. Calon dela Elis s'a ilustratu prin 37 statue de bronzu. Pe atunci vietuiá Menehmus si Soidas dela Naupacte, Egias dela Atena, Ageladas dela Argos, maiestrulu lui Policlet si alu. lui Ascarus. Naintea resbelului lui Serse contra Greciei, sculptorii cei mai celebri au fostu Simon si Anasagora dela Egina, Onatas dela Egina, Diosisius dela Regium, Glaucus dela Mesena, Aristomede si Socrát, Mendeus dela Mendis in Macedonia, Glaucias dela Egina; in fine Eladas dela Argos, maiestrulu lui Fidiás.

Acesti artisti au fundatu mai multe scoli, din cari cele mai celebre au fostu cea dela Egina, Corint si Sicione.

Dar periód'a de 70 ani de apesare asupra Greciei, dupa a cinci-diecea olimpiada, se termina. Policrat erá domnu la Lamos, Pisistrat la Atena, Periandru la Corint. In a 67-ea olimpiada, tiranii Greciei sunt nimiciti, in acelasu tempu cand Brutus libera Roma de jugulu Tarciniloru. Indata ateniání rapórta marea victoria dela Maratone, care inaltia Atena peste tóte celelalte cetáti ale Greciei. Atunci acésta cetate potinte si considerata, devine vatr'a artelor si literiloru, devine institutricea Greciei, dupa espresiunea lui Pericle. De atunci, tóte fortiele Greciei sporite inca cu dílele glorióse dela Salamina si Plateea, se agitu si se desvólta. Libertatea produce ómeni estraordinari si geniuri mari. Literile stralucescu cu o lumina nóua; artele profita chiar de relele resbelului. Dupa victori'a lui Temistocele, se radica templele si edificiele ruinate de Persi; aceste reconstructiuni contribuiescu la inaintarea sculpturei si arhitecturei.

Acésta epoca a fostu transitiunea intre stilulu vechiu si stilulu marei epoce a lui Fidiás. Cei mai celebri sculptori din acestu tempu sunt Ageladas dela Argos, maiestrulu lui Policlet; Onatas dela Egina, care a facutu statu'a lui Gelon pusa pe unu caru, ai carui cai erau facuti de Calamis; Agenor, care s'a facutu nemuritoriu cu statuele celoru doi amici Harmedius si Aristogiton, acesti divini Brutus ai Greciei; Glaucus dela Egina. La acésta epoca de crescere si progresu grecii punu fundamintele marirei loru. Pericle si Aspasia aparau.

(Va urmá.)

Gr. H. Grandea.

Despre anele.

Cumca si in tempurile cele mai vechi au portatu anele, acea se scie de securu; dar' candu au venitu ele in moda, acea chiar asié nu o scim precum nu scimu neci acea candu si cine a construitu mai antâiu corón'a.

Judeii si egiptenii inca in tempurile cele mai vechi portau anele, de la acestia le-au capetatu grecii si de la acestia locuitorii Italiei, etruscii, apoi de la etrusci au venitu la romani. — Romanii in tempulu republicei, germanii vechi si alte popóre portau anele de fieru. — Anele de auru din inceputu portau numai acei ómeni, cari se cuprindeau cu ceva lucruri ponderóse de c. legatii. — Din asta privintia portau in Roma auele de auru si senatorii si nobilii pentru destingere. — Istoricii vechi statorescu, câ Hanibalu Cond: Carthag: dupa ce a invinsu in batal'á de la Canne pre romani a tramisu in Carthagen'a 3 feldere (metrete, miertie) de anele de auru, cari le luase de la nobilii romani cadiuti in acea batalia. —

Din caus'a aneleloru de auru iute venira tenerii nobili din Rom'a in ur'a dameloru romane, caror'a le erá opritu prin lege a portá anele de auru, ér' anelele de fieru portate pana aici le tîneau de pucinu ornamentu, si ambitiunea cercá domolire in anelele de argintu. — Dupa acésta portau anele de fieru numai sierbitórele.

Dupa cum luculu a inceputu a deveni datina la romani, prin care moravurile bune s'au stricatu, asié s'a pusu mai pucina atentiune pe anelele de auru; — pentru câ acum si femeile de rëndu inca portau anele de auru. — Cu tempu portarea de anele in asié moda a venitu, in câtu ambe manile le acoperea mai de totu cu anele de auru, cu brasete s. a. ornamente de lucsu, ba inca nu numai manile, ci si grumadii. Din astea usioru se póte conchide, cum aru fi potutu fi acomodate la lucru nescamani atâtu de infrumsetiate. Cum se imbetau de lucsuría si avutía bravele matróné, candu fusera mumele Grachiloru, Scipioniloru si a altoru atleti.

Scopulu celu d'antâiu a introducerei aneleloru n'a fostu, ca ele sê sierbésca de pompa ci de sigile. — Chiar din astu scopu se facu in urma semnu indatenatu a teneriloru, cari voiescu a se casatorí. — Junele lu-dá incredintiatei sale ca pe unu semnu santu, in intielesu, ca cuventulu, ce si l'a datu unulu altuia, adeca amórea este nescérta si prin darea de anelu asié dîcandu sigilata. — Spre asemenea scopu lu-

intrebuintiau romanii, grecii si iudeii, nu altu-mintrea toate natiunile vechi, despre cari istoria numai si-aduce a minte; asié in câtu candu s'a latitu crestinismulu, ast'a erá datina vechia. — Schimbarea aneleloru intre mire si mirésa la toate astenatiuni n'afostu nemica tienetoriu de religiune ci a insemnatu numai tienerea de cuventu. Chiar pentru acea puteau portá anele si crestini fara vre unu scandalu. Si precum anelulu a sierbitu junelui si junei senguru de pemnu, asié ponderositatea tienerei de cuventu intratât'a o-au pusu in schimbarea anelului, câ cu ocasiunea darei de mana anelulu chiar asié lu-sentiá, ca si candu impreunarea nóueloru parechi din nou aru fi intarit'o inaintea multímei. Ast'a datina a remasu la crestini pana in timpurile nóstre; anelele prezentate pentru asta le santiá preotulu si apoi mirele le preschimbá cu mirés'a. La care mana au inceputu a portá anele, acea nu a fostu totu una la toate natiunile, pentru câ iudeii portau anelele in mân'a drepta, ér' grecii si romanii in a patrulea degetu a manei stânge si inca din ace'a cauza, câ presupuneau, câ degetulu asta are o vâna, care e in legatura cu anim'a. Portarea anelului pe degetulu din midilocu erá semnulu vietiei libere si fara prunci. Si la noi sunt, cari pórtá anelulu singuru ca semnulu a anticítâtii, sunt inse cari si-punu anele pe degete si inca unii pe toate diece, singuru din lucsuria si ornamentu. —

Neci odata nobilimea nu a tienutu anelele (si alte ornamente) de unu pretiu asié mare ca o dama din famili'a de diosu, care adeseori portá pe mani ostené'l'a de mai multi ani a barbatului seu. — In evulu de midilocu portau anelele ca sigile, in cari erau acomodate si taiate cu maestría cele mai frumóse si mai pretíose petri. Damele de demultu portau in ianuariu anele de diamantu, in fauru de rubinu, in martiu de zafiru, in aprilu de topazu, in maiu de smaragdu, in juniu de ametistu, in juliu de aquamarinu, in augustu de crizolitu, in septemvre de granitu, in octomvre de hiacintu, in noemvre de opalu, in decemvre de margaritariu.

Nicolau F. Negrutiu.

Crestinii din China.

(Cu ilustratiune.)

Separatismulu, ce a despartítu China de celelalte parti ale lumii, incepe a disparé. Giganticulu pariete chinezescu nu potú se apere imperiulu divinu de irumperile órdeloru mongole; mesurile de cea mai aspra disciplina nu sunt in stare a impedeá intrarea civilizatiunii

europene. Armat'a giganticului imperiu o luá pe picioru dinaintea tunurilor franceze si englese, si straini cu peru rosu incepura a se aretá pe stradele capitalei marelui imperiu.

Poterile europene luara cu forti'a de la China nescari concesii, si acuma celu putínu o parte din porturile ei sunt deschise pentru comunicatiuni. Pentru popórele din China atingerea loru cu alte popóre straine e de mare insemnetate si va avé a supra desvoltárii culturai loru o influentia nespusa.

De unu tempu incóce religiunea crestina se latiesce tare atátu in sferele mai innalte, câtu si in clasele mai de josu ale poporului. Missiunari de feliurite religiuni lucra cu zelu neobositu. Se si formara mai multe comunitáti crestine.

De demultu cei-ce treceau pe ascunsu la religiunea crestina trebuiau sê suferé torture nespuse. Acuma nu-i mai persecvédia asié, celu putínu acolo nu, unde ajunge si puterea europeana. Multi au sangeratu aice pentru religiunea crestina.

Renumitul missiunariu Gutzlaff, povesteste intre altele unu casu ce nu demultu s'a intemplat. Kwa-sing unu june cam de 17 ani fu acusat cu acea, câ a trecut la religiunea crestina, si câ a indemnatu si pe altii a trece la aceea-si. De óra ce densulu nu voiá odata cu ~~capulu s'aruncá la pământu lui Buddha~~, se aduse sentinti'a, ca sê-lu sugrume. Dar inainte de a esecutá sentinti'a lu-portara in giurulu locului de perdiare.

Cu pasi siguri pasí elu inaintea templei lui Buddha, unde avea sê suferé mórtea de martiru. Acolo elu gasí o fetitia ténera legata. Erá crestina, avea deci sê suferé asemenea tortura.

Calâulu trase prin manile lui Kwa-sing o funiutia de metasa, si intre mani i puse nesce bucatiele de lemne, asié incâtu incepú a-i curge sangelé de sub unghii. Kwa-sing erá palidu ca mórtea, dar tortur'a asta ingrozítóre totusi nu scóse dintr'ensulu neci unu tîpetu de dorere.

— Calca pe fati'a omului restignitu si-lu blastema apoi ti-redau libertatea, díse calâulu aruncandu inaintea lui o cruce négra.

Kwa-sing tacea.

Asemenea provocá si pe fata. Si ea remase neclatinata.

Atunci se incepú tortur'a infiorátore. I batura cu trestie de bambusu, apoi li spintecara trupurile cu fere ardítóre. Apoi i legara de unu stêlpu si i provocara de nou sê se rentórne la religiunea lui Buddha.

Indesiertu. Junii morira cu mórte de martiri.

FRUNDIA VERDE . . .

Frundia verde ursinicu,
Plangu-mi sôrtea de cu micu ;

Frundia verde de ursica,
Plangu-mi sôrtea de cu mica ;

Frundia verde de puspanu
Traiulu meu e de orfanu ;

Frundia verde sandfana,
Sôrtea mea e pré tirana ;

Frundia verde racuina,
Nu mai am vr'o dî serina ;

Frundia verde georgina,
Nu mai am vr'o nôpte lina ;

Frundia verde de stejaru,
Plinu mi-e sinulu de amaru ;

Candu de gele, candu de chinu,
Candu de dorulu peregrinu !

Simeonu Botizanu.

ATHENEULU ROMANU.

Ca d'oué riurele pornite din acela-si isvoru, ca d'oué radie ale unui sôre, ca fiii aceleia-si mame: ne interesâmu si noi de tôte pasurile fratiloru nostri de peste Carpati. Cu ei ne bucurâmu, candu sôrele libertâtii incede a li suride, — anim'a nôstra e asemenea incantata, vedindu pe frumôsele vâi si dealuri ale Romaniei falfaindu stindardulu, pe care s'a scrisu: „Inainte!“ — ochii nostri sunt chiar asié inundati de lacrimile bucuriei, candu densii facu unu pasiu pe spinos'a cale a inaintârii si a desvoltârii natiunale; si noi, cei dedati a suferi, impartimu cu densii tôte suferintiele lor, câ-ci sangele apa nu se face, frate pe frate nu-lu pôte denegá.

Deci o inaintare facuta, séu macaru ori ce idea buna, ce se nasce intre noi aice séu acolo, trebuie latfata, adusa la cunoscinti'a totoror fratiloru nostri, ca astfelu toti sê ne bucurâmu si sê ne veselimu intr'ens'a.

Pentru aceea suntemu convinsi, câ stimatii nostri cetitori voru primí cu placere, déca de asta-data vomu spune câte-va cuvinte despre Atheneulu Romanu.

La inceputulu'anului 1865 mai multi barbati de litere din Bucuresci se intielesera a realisá unu planu frumosu, adeca de a tiené lecture publice si prin aste a da unu sboru mai inaltu culturei natiunale si a escitá

la publicu o interesare mai dorita pentru literatur'a natiunala. 28 ianuariu 1865 fu diu'a in care se tiené antâi'a lectura publica in sal'a cea mare a ministeriului instructiunei publice. Aceste apoi se continuara tóta érn'a, totdeauna in presinti'a unui publicu numerosu, in care luau parte si damele cele mai culte si mai frumôse ale Bucuresciloru.

Nu va fi de prisosu a insírá aice pe dnii, cari avura onóre a tiené lecture in semestrulu celu d'antâiu.

D. V. Alesandrescu Urechia vorbì despre femeia romana dupa istoria si poesia, si descrise femeia romana in deplin'a sa frumsetie. Totu acestu barbatu inventiatu de alta-data mai vorbì despre clasicismu si romantismu aplicate la poesia si la arte. Dlu Petrescu vorbì mai de multe ori despre econom'ia politica. Neobositulu nostru istoricu dlu Hajdeu tiené mai multe lecture fôrte interesante despre Domniti'a Elena, Nicolau Milescu si despre Ionascu-Voda. Dlu Nicolau Racovitia vorbì de d'oua ori despre musica in generalu si mai cu séma despre music'a natiunala. Dlu Marsilac despre literatur'a francesa si dlu Bacaloglu despre fisica si chemia. Dlu T. Vacarescu suprinse publiculu cu o analiza frumôsa a lui Schiller. In fine dlu Esarcu vorbì despre sciintiele naturale.

Ce efectu avura aceste lecture, ori cine si-lu pôte intipui. Inceputulu a succesu bine. Resultatulu celu imbucuratoriu incuragiá pe acesti literati a continuá lucrâriile lor.

In tómn'a anului 1865 lecturele publice se reinccepura, si se organisá Societatea scientifica, literaria si artistica: Atheneulu Romanu. La membri susu atinsi se mai adausera si altii, si apoi societatea se impartí in trei sectiuni: 1, Sectiunea sciintieloru naturale, fizice si matematice. 2, Sectiunea sciintieloru morale si politice. 3, Sectiunea de literatura si artele frumôse.

Semestrulu acesta se deschise in 2 decemvre prin presiedintele Societâtii d. Aurelianu. Apoi cu ocaziunile urmatóre mai vorbira d. Alesandrescu despre marele fabulistu Cichindealu, dlu Stancescu despre originea si istoria artelor, dlu Hajdeu despre evrei, dlu Esarcu despre instructiunea si educatiunea plantelor si animalelor, dlu E. Cretiuiescu despre cantecele poporale, dlu Marsillac despre Victoru Hugo, dlu Stefanescu despre animalele antidiluviane, dlu Aurelianu despre asociatiune s. c. l.

Catra finea domnirii lui Cuza si acésta Societate trecu prin fase grele si erá aci aprópe sê se disólve. Dar Cuza se detroná si Atheneulu Romanu si-continuá éra-si activitatea sa.

In siedinti'a din noemvre 1866 se alesera oficialii Societâtii pe anulu 1866—1867. Presiedinte: Conte Scarlat Rosetti, vice-presiedinti dd. V. Alesandrescu, Esarcu, — secretari: dd. Gârleanu, Grig. Manu, — cassieru: d. Missailu.

Deschiderea solemnă a lecturilor pentru anulul 1866—1867 se țină în 17 noemvrie, s'era la optu ore cu multa pompa, în presinț'ă domnitoriului, a mitropolitului, a ministrului de instrucțiunea publică și a număróselor dame și alte persóne destinate. Despre această solenitate literară la timpul seu amu referatu și noi cetitorilor nostri, — adaugem numai atât'ă, că această ziua formédia negresitu o epocă ponderósa în viét'ă Atheneului.

De atunci bravii membri ai Atheneului lucra neconținut, lecturile publice se țin în fia-care septemana; ma — precum aflămu din Revist'ă lunară a Societății — într'una din ședințele private dlu V. Alexandrescu făcú propunerea, ca unii membri afara de aceste lecturi publice, să începă cursuri cu totul populare. Propunerea se primí și șapte inși se și înscrișeră delocu pentru a începe acele cursuri. Aplaudămu din tóta anim'ă această ideea frumoșă, ce ar trebui imitată și în alte locuri. Invențiatii, poetii și alți barbati de literă și de artă din țările cele mai culte demultu au provediutu ponderositatea lecturilor publice populare; au știutu ce influință grandioșă au acele a supra dezvoltării intelectuale a poporului, — pentru aceea s'au și grabitu încă demultu a realizá acestu planu frumosu. Și ce fu rezultatulu? Mergeti în țările culte ale apusului, și veți poté admirá bunăstarea și înflorirea poporului de acolo! Da, căci acele popóre sunt înaintate în cultură și cultur'ă e bas'ă pe care se poté înalțá strălucitul templu alu înaintării naționale. Luminarea, instruirea, învențierea poporului trebuie să fie adi devis'ă tuturor acelor, cari vreu a lucrá pentru înalțarea națiunii lor, — căci poporul e ca arborele, care numai asie poté să producă fructe dulci, de-lu cultivedi, — poporul e ca isvorulu din care poté să curgă unu riu curatu seu turbure.

Gratulămu dăra de nou Atheneului că a apucatu și pe această cale, carea ne conduce la desceptarea intelectuală a poporului romanu.

Și cu aceste amu poté depune p'ă noastră, de cumva n'amu avé să mai amintim o intențiune nobilă a junei Societăți.

Literatur'ă noastră dramatică — ori câtu s'o negămu — e încă în stadiulu primitiv. Ce e dreptu laureatulu nostru poetu, dlu Vasiliu Alexandri a înavățtu și acestu ramu alu literaturii cu câte-va vodvile și comedii, apoi mai avem nesce încercări de drame, dar altu ce-va nimicu. Teatrele romane din București — spre rusneea literaturii noastre — se nutrescu cea mai mare parte cu comedii străine, dintre cari multe invențeză spiritulu și anim'ă cu profumul lor frivolu. Ce felu! romanii n'au viétia socială din care poetulu să-si poté scóte sujete pentru comedii? Națiunea romană n'are istoria cu episoade și persóne tragice? Ba are. Viét'ă noastră socială e unu isvoru nesecabilu pentru scriitorii de comedii. Și istoria noastră? Ah istoria

noastră e înșă-si o tragediă. S'eu această națiune poetică n'are neci unu poetu carele să se póta înalțá la supremulu gradu alu poesiei, la drama, în care tóte ramurile poesiei se întrunescu? O! nu diciteti asta! Avem noi poeti. Deci alta e caus'ă, că literatur'ă noastră dramatică nu poté înflori.

Amu spus'o mai susu — și credem că nimene n'o va denegá, — că dram'ă e supremulu gradu alu poesiei. Ei bine, cei ce vreu a se înalțá la acestu gradu, au lipsa de unu studiu îndelungatu, — și cum bietii poeti romani să facă unu astfelu de studiu, candu cei mai multi dintr'ensii sunt siliti a se luptá neconținut cu sarcinile materiale ale viétii?

Usiorati dar sórtea poetilor!

Guvernulu României are în rendulu primu misiunea, ma detorinț'ă asta. Sacrați din vistier'ă statului o sumulția și pentru înflorirea literaturii naționale. Defigeti în fia-care anu câte unu premiu de o sută seu de mai multi galbeni pentru tragedi'ă seu comedii cea mai bună! S'eu decumva guvernulu n'ar poté seu n'ar vre să facă asta, — ore între atâția boieri avuti, pe câți i nutresce România, și dintre cari multi prepadescu mî și mî de galbeni în *voiajurile* lor din străinătate, din cari înșe națiunea n'are neci unu folosu, ér ei numai atât'ă, că potu figurá ca *printiu*, între atâția boieri nu se gasesce neci unulu carele si-ar face o ambițiune de a redicá dram'ă națională prin premii literare? între atâția boieri, dintre cari unii în străinătate sunt straportati până în alu șeptele ceriu, d'ea o baletista li pronunția numele, între atâția nu se gasesce neci unulu, carele s'ar simțá fericitu d'ea pentru sacrificiile sale în interesulu literaturii Clio i-ar scrie numele cu litere de aur în istoria literaturii romane?!

Nu voim, nu potemu să credem asta!

Premiele aceste aru da unu îndemnu poetilor d'ă se ocupá de literatur'ă dramatică, aru causá unu sboru mai înaltu dramaturgiei, și aru nasce o viétia nouă în literatur'ă națională.

Cu bucuria vedem, că unii membri zelosi ai Atheneului nu s'au uitatu neci de teatru, și au frumoș'ă intențiune de a-lu înalțá la loculu ce i se cuvine ca unei scóle a moralității, ca unei institutiuni pentru dezvoltarea culturii intelectuale și pentru latirea spiritulu naționalu. Deci începura a scrie drame și alte piese naționale. Dlu Hajdeu a cetitu în o ședință a membrilor dram'ă sa istorică în cinci acte intitulată „*Rosandra*“ ér dlu Alexandrescu dram'ă sa istorică „*Vornicu Buciocu*“ asidere în cinci acte.

Astfelu unsii Muselor și-implinescu misiunea lor, remane ca și cei îndestrati cu avuții se satisfacă detorinței lor, și atunci scen'ă romană se va înalțá și literatur'ă va înflori.

Ce e nou ?

** (*Diet'a Ungariei*) in septeman'a trecuta tienú numai o siedintia scurta, in care intre altele se ceti scrisórea deputatului Maróthy adresata presidiului casei, din care se vede cá densulu a fostu violatu in drep-tulu seu de libertate, cá-ci gendarmii voira sê-lu prin-da. Cas'a protestà in contra veri-carei poteri de a vatemá salvulu conductu alu deputatiloru.

** (*Denumirea ministeriului unghurescu*) p'aice se ascépta in fia-care minutu. Deák — poffitu prin pré inaltulu biletu de mana — merse joi demanéti'a la Viena, contele Juliu Andrásy plecà totu acolo joi sér'a.

** (*Belcredi*) si-dede dimisiunea, carea fu primita si de catra Majestate. Br. Beust se insarcinà cu presi-diulu in svatulu ministerialu.

** (*Domnulu Romaniei*) a plecatu pentru Iasi. Se spune cá Mari'a Sa a destinatu a se da din caset'a sa 30,000 galbeni spre ajutoriulu celoru ce suferu de fô-mete. Facêndu unu calculu de sumele ce a datu oficiale Alteti'a Sa principele Carolu, in tempulu de optu lune de candu s'a suitu pe tronulu Romaniei, si de câtu a primitu ca lista civila, si aducêndu-ne aminte cá toti domnii au primitu câte 50—60, si unii chiaru 100 mii galb. pentru caletori'a loru la Constantinopole, si nu-mai Alteti'a Sa Principele Carolu n'a luat nimicu, se va gasi cá Domnitorulu actualu a cheltuitu, din pro-pri'a sa avere 40 séu 50 de mii de galbeni mai multu din ce a primitu din list'a civila.

** (*Denumire.*) Majest. Sa imperatulu a denumitu pe Rdis. D. Ioane Sabo asesoru consistorialu de cano-nicu la capitululu gr. c. din Oradea mare.

** (*Balu romanescu.*) Comitétulu provisoriu alu Alumneulu nationalu romanu din Timisióra va da unu balu in 21 fauru a. c. in Timisióra la otelulu Tigru spre ajutorarea studintiloru lipsiti. Bilete de intrare se potu cumperá séu la dlu protopresbiteru Mel. Dregheciu in Timisióra nr. 144, unde sunt a se adresá si contribui-rile marinimóse, — séu in sér'a balului la cassa. Pre-tiulu unei bilete pentru o familia 3 fl. pentru o per-sóna 1 fl.

Literatura si arte.

** (*Fóia nóua.*) A esítu nr. 1 din „Archivulu pentru filologia si istoria“ de dlu T. Cipariu cu cup-rinsu fôrte interesantu. Din acestu numeru intielegemu cu dorere, cá fóia din caus'a nepartinirei nu va poté esí de dóue ori intr'o luna ei numai odata.

** (*Escriere de premie literarie. Ce-va despre Al-manaculu „Fenice.“*) Daruindu spect. d. Gregoriu Sza-rukán, guvernatoriulu dominiului eppescu de Beiusiu societátii suscrise 6 galbeni pentru premiarea celoru mai bune operate literarie, catra cari mai adaugandu R. D. Ioane Horváth protoc. diec. 2 galbeni, cari i cas-tigase in semin. teol. de Pest'a la unu concursu litera-riu, — societatea, conformu decisiunii sale din siedinti'a VIII, tienuta la 27 jan. a. c. cu acésta escrie concursu, si anume: a) Trei galbeni pentru novel'a cea mai buna, carea trebue sê fia celu pucinu de dóue cóle in tipariu, si de va fi mai lunga, sê nu pestréca patru cóle tiparite. Se va preferi — ceteris paribus -- novel'a, ce va tractá vre unu obieptu din istori'a natiunala. b) Doi galbeni pentru a dóu'a novela mai buna. c) Trei galbeni pentru poesí'a cea mai buna. Se va preferi — ceteris paribus — balad'a si naratiunea poetica. Concurintii au de a stra-

pune operatele sale, scrise curatu, si provediute cu o epistola sigilita, carea sê contiena devis'a (motto) si numele autoriului, la suscrisulu conducatoriulu celu multu pana la serbatorile stelor Pasce ale nóstre, cari voru cadé in 28/10 aprile. Operatele incurse se voru critecá prin barbati competinti. Resultatulu se va pub-licá la tempulu seu. Acestu anunciu lu-aducemu la pub-licitate mai vertosu pentru incunoscentiarea membri-loru esterni ai Societatii, potendu concurge si ei la pre-miele escrise. Profitâmu totu deodata de ocaziunea acést'a, a face cunoscutu onor. publicu, cá tiparirea almanacului nostru „Fenice“ curge neintreruptu; si asié amesuratu promisiunei facute sperâmu a poté in-cepe spedarea esemplarielor pnumerate celu multu in 10—15 februaru. Ne adresâmu dara inca odata câtra on. publicu rogandu pre toti binevoitorii nostri a grabi cu pnumeratiunea; éra P. P. Domni, caroru le-amu tra-misu esemplarie din pucinele cóle de pnumeratiune, ce amu tiparitu, sê binevoiesca a lucrá pre la cunoscutii Domniei loru pentru spriginirea caldurósa a Almana-cului nostru, si abonamintele adunate a le strapune cátu mai curendu conducatoriulu suscrisu. Pretiulu pentru Austri'a 1 fl. v. a pentru Romani'a 4 sfanti. De la 10 esempl. se dá unulu gratuitu. Datu in Oradea-mare din siedinti'a VIII. a Societátii de leptura a juni-mei romane de la scólele oradane, tienuta la 27 jan. 1867. Justinu Popfú conducatoriulu, Elia Traila not. coresp.

** (*A esítu de sub tipariu:*) Dictionariu portativu germano-romanu de Theocar Alexi, pretiulu 4 sfanti. Bucuresci. Imprimeri'a Ioane Weiss, strad'a Beseric'a Ieni Nr. 1.“

** (*Pentru invetiatori.*) A esítu de sub tipariu fas-ciór'a antâia din „Magazinulu Pedagogicu“ organu pentru educatori, invetiatori si barbati de scóla redi-giatu de dd. Cosma Anca, Maximu Popu si Basiliu Petri. Cuprinsulu e interesantu.

Din strainetate.

** (*Néua colorata.*) Din Graubündten se scrie, cá acolo a ninsu mai de una-di antâiu néua rosateca apoi mai negritiósá si in urma négra. Spunu cumca aceste colori sunt cauzate prin unele insecte manuntiele cari cu miliónele s'au mestecatu in néua. Dar cum, si de unde au ajunsu acele in sinulu noriloru? — acésta in-trebare va sparge căpetele unor invetiati.

** (*„Figaro“ din Paris*) scrie cá madam'a Aische, nascuta francesa, carea pana acuma a fostu in frumse-tiatu haremulu lui Kibriski-Mehemet — Pascha, a fu-gitu de la acestu stepanu alu ei, si insocita de mam'a sa si fratele ei a ajunsu la Paris.

** (*Unu dejunu lucosú.*) Unu banchieru mare din Francfurtu siodu a patít'o cu unu cané. Adeca elu avea fôrte in dragu canele seu de casa, intr'o dí candu numerá banii statatori de note de statu, langa mésa dede canelui seu sê mance lapte, intre aceste banchie-rulu lasandu banii pe mésa trece in chili'a laterala, candu vine indereptu vede, cá nu e o bancnota de 10,000 franci, in desiertu cautà in tóte partile, nu po-tea aflá bancnot'a, in urma observà de bancnota in tai-erulu din care se ospetá — canele seu. Adeca fiindu ferést'a deschisa, ventulu a suflatu bancnot'a in tai-erulu cu lapte si canelę a mancat'o. Intr'adeveru scumpu de-junu si pretfosu cané trebue sê fia acela.

*** (In Varsavia) nu de multu a moritu unu barbatu cu numele Sieskovsky in etate de 129 de ani. E de insemnatu despre densulu aceea, câ in 1774 rusii lu-prinsera ca pe agentu polonesu si-lu internara in Siberia, unde petrecu 30 de ani, de acolo se eliberà in anulu 1804, atunci pentru o crima politica de nou lu-judecara pe 25 de ani, in 1858 se rentorse éra. E de admiratu, câ cu tôte câ 55 de ani a fostu inchisu, totusi a ajunsu o etate atâtu de innalta.

+ (Parisulu in ainte de espusetiune.) Acestu orasiu maretiu acuma se ocupa cu pregatirile pentru espusetiunea cea grandioasa, ce are sê se intemple acusi. Numerulu strainiloru inca pana acuma e fôrte mare; cortelele-su cuprinse, séu sunt inchiriate in ainte. Trasurele carului de focu pe dî ce merge aducu totu mai multi straini, si din tôte aceste potemu esperiá, câ cine ce grabesce, face bine. Tôte s'au scumpitu, care impregiurare pentru cei seraci e o fatalitate mare. Muscantii sunt aceia, cari s'au prezentatu in mai mare numeru pana acuma; astfelu in câtu orasielate laterale remasera fara musica. Acestia se stringu in Parisu cu scopu de a desfeta pre straini, séu póte câ speru a fi primiti in orchestrulu concertelor. Felurite si nenumerate anunciuri lipite pre pareti atragu atentiunea publicului a supra: corteleloru, ospetariiloru, carutiiloru, calauziloru, vestmintelor s. a. Din aceste pregatiri se pare, ca si cum Parisulu ar vré sê se inavutiésca preste mesura.

+ (Johnson,) presedintele statelor-unite intratât'a si-a perdatu popularitatea sa, in câtu decurendu nu potù capeta neci servitoriu. Foile din New-York si-au facutu din intemplantarea acést'a multa petrecere, si n'a fostu numai un'a séu dóua, cari in decursulu mai multoru dîle au comunicatu acést'a scire: „Mr. Johnson neci acum nu si-a capetatu servitoriu.“ Presedintele traesce fôrte retrasu, si mai toti omenii sei credintiosi l'au parasitu. Decandu s'a propusu in parlamentu, ca sê se incépa procesu in contra lui, nu primesce neci o visita. La anulu nou éra si a adusu animele in iritare. In fói'a „Herald“ s'a publicatu unu articulu, in care autorulu aperà pre Johnson. Mai tardû s'a deslucitu, cumca acestu articulu l'a scrisu unu amicu alu seu la indemnarea lui; apoi intr'o séra s'a adunatu o multîme de ómeni in aintea „Casei albe“, fluerandu si strigandu. Multi cadiura in manile politiei, dar prin asta se iritara si mai tare.

+ (In Tuillerii,) in 27 januariu éra si se tienù balu, la care fura invitate tôte soliile, ce se affau in Parisu. Se si infaciosiara. Imperatulu érá veselu, si conversá fôrte multu cu nepotulu seu, principele Napoleonu; despre care se dice, câ nu-e ceva omu spirituosu, inse e conversatoriu vioiu, si nu se afla nime se póta conversá cu imperatulu atât'a, câtu elu. Imperatés'a — carea precum se vede, s'a lasatu de datin'a sa de a se imbracá in vestminte, unulu mai splendidu decâtu celalaltu, câ-ci si acuma érá imbracata cam simplu — mai cu toti a vorbitu câte ceva. De jocatu, au jocatu pucinu. La o óra fura gata cu joculu, candu parechi'a imperatésca se retrase in salónele sale. De rendu luni si joi se tiene la imperatés'a cercu de conversare; unde eschisivu numai damele-su invitate.

Gácitura de semne.

De Maria Cernetiu.

A; i = o □ a š u Δ u , u ; o = e = e
 — Δ a š ? e * * * e □ — u Δ u ! e = i, i * * * u
 , â, i + * * * = a i š u Δ u , u — o * * * e = e
 ; e o = i , e : i š e Δ a Δ i — + i * * * u.

× a □ li = e + , u.

Deslegarea gáciturei de siacu din nr. 3:

Floricea impupita,
 De foi mandre invelita,
 Ce mirosi cu o dulcétia,
 Chiar ti-spunu tu esti marétia.
 Si poti fi, câ esti nascuta
 De natura, si 'nvescuta
 Cu frumsétia delicata,
 D'a ta maica scumpu donata.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Elena Papiu, Ana Petco, Maria A. Pecurariu, Ecaterina Dima, Amalia Moldovanu, Regina Colceriu, Ida Opreanu, si de la domni Stefanu B. Popoviciu, Eugeniu Bologna, S. Micsia.

Deslegarea gáciturei din nr. 2. ni-au mai tramis'o dómnele si domnisiórele Elena Papiu, Ana Petco, Maria A. Pecurariu, Ecaterina Dima, Regina Colceriu.

POSTA AERIANA.

☛ Jurnalulu de moda nu se potù alaturá la urulu acesta, din caus'a ca coloratoriulu n'a fostu in stare a gata inca atate esemplare de cate avemu lipsa.

Versurile: Ce m'a sternitu din dormire, — Plugariulu cautandu in lungu, — Laudata primavera, — Blastematu e birtu-n satu — nu se potu publicá. Tramite mai bine nesce anecdote poporale pentru Gur'a Satului. Calindarele s'au tramisu de nou.

Boulu cu còda de calu nu se va publicá. Nu-ti perde tempulu cu de aceste. Aflámu noi asemenea p'alice destule, déca avemu lipsa de ele.

Munteanulu e o incercare primitiva, — cealalta o plagiatura.

☛ **Prenumeratiune extraordinaria.** ☛

De óra-ce nu mai avemu esemplare complete din inceputu, deschidemu prenumeratiune extraordinaria pe cinci luni

din 1 fauru pana 'n finea lui iunie 3 fl. 40.

Cei ce voru alaturá la acésta suma inca 60 cr. voru capeta si icón'a Rentornarea lui Davidu.

Proprietariu, redactoru, respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1867. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Érkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piat'a de pesci Nr. 9.